

Z A K O N

O POTVRĐIVANJU SPORAZUMA O SLOBODNOJ TRGOVINI IZMEĐU REPUBLIKE SRBIJE I REPUBLIKE TURSKE

Član 1.

Potvrđuje se Sporazum o slobodnoj trgovini između Republike Srbije i Republike Turske, sačinjen u Istanbulu 1. juna 2009. godine u originalu na srpskom, turskom i engleskom jeziku.

Član 2.

Tekst Sporazuma o slobodnoj trgovini između Republike Srbije i Republike Turske u originalu na srpskom jeziku glasi:

Sporazum o slobodnoj trgovini između Republike Srbije i Republike Turske

PREAMBULA

Republika Srbija i Republika Turska (u daljem tekstu: „Strane“ ili „Srbija“ i „Turska“ gde je pogodno),

U želji da razvijaju i jačaju prijateljske odnose, posebno u oblastima ekonomske i trgovinske saradnje, u cilju davanja doprinosa razvoju ekonomske saradnje i povećanja obima međusobne trgovinske razmene;

Potvrđujući svoju nameru da aktivno učestvuju u procesu ekonomske integracije u Evropi i Mediteranskom basenu i izražavajući svoju spremnost da sarađuju u iznalaženju puteva i načina da ojačaju ovaj proces;

Uzimajući u obzir Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju između Republike Srbije i Evropske unije i njenih država članica i Sporazum kojim se uspostavlja pridruživanje između Republike Turske i Evropske ekonomske zajednice;

Poštujući iskustvo stečeno tokom razvijanja međusobne saradnje, kao i sopstveno sa glavnim trgovinskim partnerima;

Izražavajući svoju spremnost da preuzmu aktivnosti u cilju unapređivanja skladnog razvoja trgovine, kao i proširivanja njihove uzajamne saradnje u oblastima od zajedničkog interesa, uključujući i oblasti koje nisu obuhvaćene Sporazumom o slobodnoj trgovini (u daljem tekstu: „ovaj Sporazum“), stvarajući na taj način okvir i povoljno okruženje zasnovano na jednakosti, nediskriminaciji i ravnoteži prava i obaveza;

Pozivajući se na obostran interes za stalno jačanje multilateralnog trgovinskog sistema i smatrajući da odredbe i instrumenti Opšteg sporazuma o carinama i trgovini iz 1994. godine (u daljem tekstu: GATT 1994) i Svetske trgovinske organizacije (u daljem tekstu: STO) predstavljaju osnovu njihove spoljnotrговinske politike;

Odlučne da u tom cilju donesu propise usmerene ka postepenom ukidanju prepreka u međusobnoj trgovini u skladu sa odredbama tih propisa, posebno onih koji se tiču uspostavljanja zona slobodne trgovine;

Uzimajući u obzir privrženost Strana slobodnoj trgovini, u saglasnosti sa pravima i obavezama koje proističu iz članstva u STO;

Uvereni da će ovaj Sporazum stvoriti novu klimu u međusobnim ekonomskim odnosima, a pre svega rast trgovinske razmene i investicija, koji su presudan faktor ekonomskog restrukturiranja i modernizacije.

Odlučile su da radi postizanja ovih ciljeva, zaključe ovaj sporazum.

Ciljevi

Član 1.

Uzimajući u obzir Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju između Republike Srbije i Evropske unije i obaveze Republike Turske koje proističu iz carinske unije sa Evropskom unijom, Strane će postepeno uspostavljati područje slobodne trgovine u svim oblastima njihove međusobne trgovine tokom prelaznog perioda koji će trajati najviše 6 godina počevši od dana stupanja na snagu ovog Sporazuma u skladu sa odredbama Sporazuma i u skladu sa članom XXIV GATT 1994 i ostalih multilateralnih sporazuma o trgovini robom koji su pridodati Sporazumu o osnovanju STO.

Ciljevi sporazuma su:

- a) povećanje i unapređenje ekonomske saradnje između Strana i porast životnog standarda njihovog stanovništva;
- b) postepeno uklanjanje teškoća i ograničenja u trgovini robom;
- v) unapređenje skladnog razvoja ekonomskih odnosa između Strana, kroz proširivanje obostrane trgovine;
- g) stvaranje pravednih uslova za konkurenciju u trgovini između Strana;
- d) doprinosenje, uklanjanjem prepreka u trgovini, skladnom razvoju i širenju svetske trgovine;
- đ) stvaranje uslova za dalje podsticanje investicija, posebno za razvoj zajedničkih ulaganja u obe zemlje;
- e) unapređenje trgovine i saradnje između Strana na tržištima trećih zemalja.

Bazne carine

Član 2.

U trgovini između Strana obuhvaćenoj ovim Sporazumom, Strane primenjuju svoje carinske tarife za klasifikaciju robe prilikom uvoza.

Za potrebe ovog Sporazuma, carine i takse koje imaju isto dejstvo kao i carine, uključuju bilo koju dažbinu ili taksu nametnutu na bilo koji način u vezi sa uvozom ili izvozom robe, uključujući bilo koji oblik dopunskog poreza ili doplate na uvoz ili izvoz, ali ne uključuju:

- a) takse jednakog dejstva kao unutrašnji porez nametnut u skladu sa odredbama stava 2. člana III GATT 1994;
- b) antidampinške ili kompenzatorne mere,
- v) naknade ili dažbine koje su proporcionalne pruženim uslugama.

Bazna carina za svaki proizvod na koji će se primenjivati postepena sniženja određena ovim Sporazumom, biće na *erga omnes* osnovi, koja je bila na snazi u Stranama na dan stupanja na snagu ovog Sporazuma.

Ako se nakon stupanja na snagu ovog Sporazuma, primeni bilo koje sniženje carina na *erga omnes* osnovi, posebno u slučaju sniženja carina nastalog kao rezultat:

- a) carinskih pregovora u okviru STO, ili
- b) pristupanja Srbije STO, ili
- v) kasnijih smanjenja nakon pristupanja Srbije STO,

tako smanjene carine zameniće bazne carine navedene u stavu 3. ovog člana od dana primene takvog smanjenja.

Snižene carine, koje će Srbija i Turska obračunavati u skladu sa Sporazumom zaokruživaće se na ceo broj pomoću uobičajenog aritmetičkog principa. Tako, se svi brojevi koji imaju decimalu od 0.50 ili manje zaokružuju na prvi manji ceo broj, a svi brojevi koji imaju decimalu veću od 50 na prvi veći ceo broj.

Srbija i Turska međusobno će obavestavati jedna drugu o svojim baznim carinama i njihovim izmenama.

I GLAVA

INDUSTRIJSKI PROIZVODI

Obuhvat

Član 3.

Odredbe ove glave odnosiće se na proizvode poreklom iz Strana, obuhvaćene glavama 25 - 97 Harmonizovanog sistema naziva i šifarskih oznaka robe, izuzev proizvoda navedenih u Aneksu I ovog Sporazuma.

Uvozne carine i takse jednakog dejstva

Član 4.

Od dana stupanja na snagu Sporazuma, u trgovini između Strana ugovornica, neće se uvoditi nove uvozne carine ili takse jednakog dejstva kao carine.

Uvozne carine u Turskoj za proizvode poreklom iz Srbije, ukinuće se od dana stupanja na snagu ovog Sporazuma.

Danom stupanja na snagu ovog Sporazuma ukinuće se sve carine na uvoz u Srbiju proizvoda poreklom iz Turske, osim za proizvode navedene u Spisku A, Spisku B i Spisku C Aneksa II.

Postepeno će se ukidati carinske stope na proizvode koji se uvoze u Srbiju poreklom iz Turske navedene u Spisku A, Spisku B i Spisku C Aneksa II u skladu sa predviđenom dinamikom njihovog ukidanja.

Strane ugovornice će u međusobnoj trgovini ukinuti sve takse jednakog dejstva kao uvozne carine od dana stupanja na snagu Sporazuma.

Fiskalna davanja

Član 5.

Odredbe koje se odnose na ukidanje uvoznih carina će se primenjivati i na dažbine fiskalne prirode.

Izvozne carine i takse jednakog dejstva

Član 6.

Od dana stupanja na snagu Sporazuma neće se uvoditi bilo kakve nove izvozne carine ili takse jednakog dejstva u trgovini između Strana.

Sve izvozne carine ili takse jednakog dejstva između Strana će se ukinuti danom stupanja na snagu Sporazuma.

Količinska ograničinja uvoza i mere jednakog dejstva

Član 7.

Od dana stupanja na snagu Sporazuma, u trgovini između Strana, neće se uvoditi nova količinska ograničenja uvoza ili mere jednakog dejstva.

Sva količinska ograničenja uvoza i mere jednakog dejstva između Strana ukinuće se na dan stupanja na snagu Sporazuma.

Količinska ograničenja izvoza i mere jednakog dejstva

Član 8.

Od dana stupanja na snagu Sporazuma u trgovini između Strana neće se uvoditi nova količinska ograničenja izvoza ili mere jednakog dejstva.

Sva količinska ograničenja izvoza i mere jednakog dejstva između Strana, ukinuće se na dan stupanja na snagu Sporazuma.

Tehničke prepreke trgovini

Član 9.

Prava i obaveze Strana u pogledu standarda ili tehničkih propisa i srodnih mera određuje Sporazum STO o tehničkim preprekama trgovini.

Svaka Strana će, na zahtev druge Strane, dostaviti informacije o pojedinačnim slučajevima standarda, tehničkih propisa i primenjenih mera.

Strane će se truditi da uklone tehničke prepreke trgovini. Kako bi postigle ovaj cilj, Strane pristupaju pregovorima, tamo gde je to neophodno, radi zaključenja sporazuma o međusobnom priznavanju u oblasti ocene usaglašenosti u duhu preporuka Sporazuma STO o tehničkim preprekama trgovini.

II GLAVA

POLJOPRIVREDNI I RIBOLOVNI PROIZVODI

Obuhvat

Član 10.

Odredbe ove glave primenjivaće se na poljoprivredne proizvode i ribe i riblje proizvode poreklom iz Strana.

Za potrebe Sporazuma, termin "poljoprivredni proizvodi i ribe i riblji proizvodi" (u daljem tekstu: poljoprivredni proizvodi) podrazumeva proizvode obuhvaćene glavama 1 - 24 Harmonizovanog sistema naziva i šifarskih oznaka robe i proizvoda navedenih u Aneksu I ovog Sporazuma.

Razmena olakšica

Član 11.

Strane odobravaju jedna drugoj olakšice predviđene Protokolom I Sporazuma u skladu sa odredbama ove glave.

Uzimajući u obzir ulogu poljoprivrede u svojim privredama, razvoj trgovine poljoprivrednim proizvodima između Strana, posebnu osetljivost poljoprivrednih proizvoda i propise iz oblasti agrarne politike, Strane će, u okviru Zajedničkog komiteta, ispitati mogućnost odobravanja daljih međusobnih olakšica u trgovini poljoprivrednim proizvodima.

Sanitarne i fitosanitarne mere

Član 12.

Strane neće primenjivati svoje propise u oblasti sanitarnih i fitosanitarnih mera na način koji predstavlja proizvoljnu ili neopravdanu diskriminaciju ili prikriveno ograničavanje međusobne trgovine. Strane će primenjivati ove mere u duhu odredaba GATT 1994 i odgovarajućih sporazuma STO.

Posebne zaštitne mere

Član 13.

Bez obzira na ostale odredbe Sporazuma posebno člana 22, s obzirom na posebnu osjetljivost poljoprivrednih proizvoda ako uvoz proizvoda poreklom iz Strane, za koje važe olakšice odobrene Sporazumom, prouzrokuje ozbiljan poremećaj na tržištu ili u regulatornom sistemu druge Strane, Strane će odmah započeti konsultacije radi pronalaženja odgovarajućeg rešenja. U očekivanju takvog rešenja, odnosna Strana može preduzeti mere koje smatra potrebnim, u skladu sa odgovarajućim pravilima STO.

III GLAVA

Usluge i ulaganja

Član 14.

Strane su svesne sve većeg značaja usluga i ulaganja. U svojim naporima da postepeno razviju i prošire međusobnu saradnju, posebno u kontekstu evropskih integracija, sarađivaće u cilju postizanja progresivne liberalizacije i uzajamnog otvaranja svojih tržišta za ulaganja i trgovinu uslugama, uzimajući pri tom u obzir odgovarajuće odredbe Opšteg sporazuma o trgovini uslugama (*General Agreement on Trade in Services - GATS*).

Strane će o ovoj saradnji razgovarati u okviru Zajedničkog komiteta u cilju razvijanja i produblivanja međusobnih odnosa u skladu sa ovim članom.

IV GLAVA

OPŠTE ODREDBE

Unutrašnje oporezivanje

Član 15.

Strane će se uzdržavati od bilo kakvih mera ili praksi unutrašnje fiskalne prirode koje neposredno ili posredno stvaraju diskriminaciju između proizvoda jedne Strane i sličnih proizvoda poreklom iz druge Strane.

Na proizvode koji se izvoze na teritoriju jedne od Strana ne može se koristiti povraćaj unutrašnjeg poreza, koji je veći od iznosa propisanog za te proizvode.

Carinske unije, zone slobodne trgovine i pogranični aranžmani

Član 16.

Sporazum ne sprečava postojanje ili uspostavljanje carinskih unija, zona slobodne trgovine ili pograničnih trgovinskih aranžmana Strana sa trećim zemljama, ako isti ne utiču negativno na trgovinski režim i posebno na odredbe koje se odnose na pravila o poreklu predviđena Sporazumom.

Informacije o sporazumima kojim se uspostavljaju takve carinske unije ili zone slobodne trgovine, će se, na zahtev jedne ili druge Strane razmenjivati u okviru Zajedničkog komiteta.

Strukturno prilagođavanje

Član 17.

Vanredne mere ograničenog trajanja, koje predstavljaju odstupanje u odnosu na odredbe člana 4. Sporazuma, može da preduzima bilo koja Strana u obliku povećanih carina.

Ove mere mogu da se odnose samo na industrije u početnoj fazi razvoja, na određene sektore podvrgnute restrukturiranju ili one koje se suočavaju sa ozbiljnim teškoćama, naročito tamo gde te teškoće prouzrokuju značajne socijalne probleme.

Uvozne carine primenjene u Strani na proizvode poreklom iz druge Strane uvedene na osnovu ovih mera ne mogu premašiti 25% *ad valorem* iznosa i predstavljaju element povlastice za proizvode koji vode poreklo iz druge Strane. Ukupna vrednost uvoza proizvoda na koje se ove mere odnose ne može premašiti 15% ukupnog iznosa uvoza industrijskih proizvoda iz druge Strane, kao što je definisano članom 3. Sporazuma, tokom poslednje godine za koju postoje dostupni statistički podaci.

Ove mere će se primenjivati u periodu koji neće biti duži od pet godina, osim ako Zajednički komitet ne produži njihovo trajanje. One prestaju da se primenjuju najkasnije kada istekne prelazni period.

Takve mere se ne mogu primenjivati na proizvod u slučaju da je prošlo više od tri godine od ukidanja svih carina i kvantitativnih ograničenja ili taksu ili mera jednakog dejstva koje se odnose na taj proizvod.

Strane obaveštavaju Zajednički komitet o bilo kakvim vanrednim merama koje nameravaju da preduzmu i na zahtev bilo koje Strane, u okviru Zajedničkog komiteta će se održati konsultacije o takvim merama i o sektorima na koje se odnose pre nego što se započne sa njihovom primenom. Kada preduzimaju takve mere Strane dostavljaju Zajedničkom komitetu vremenski raspored za ukidanje carina koje su uvedene po ovom članu. Ovaj vremenski raspored će omogućiti postepeno ukidanje carina, počevši najmanje dve godine od njihovog uvođenja, u jednakim stopama. Zajednički komitet može da odluči o nekom drugačijem vremenskom rasporedu.

Damping i subvencije

Član 18.

Ukoliko jedna od Strana utvrdi da se u međusobnoj trgovini primenjuje damping i/ili subvencije, ta Strana može preduzeti odgovarajuće mere protiv takve prakse u skladu sa Sporazumom STO o primeni člana VI GATT 1994 i Sporazumom STO o subvencijama i kompenzatornim merama, kao i u skladu sa svojim domaćim zakonodavstvom.

Ništa u Sporazumu ne može sprečiti bilo koju Stranu da preduzme odgovarajuće mere u skladu sa stavom 1. ovog člana.

Opšte zaštitne mere

Član 19.

Ukoliko se neki proizvod uvozi u bilo koju Stranu u povećanim količinama, svaka Strana ugovornica zadržava svoja prava i obaveze u skladu sa članom XIX GATT 1994 i Sporazumom STO o zaštitnim merama. Sporazum ne daje ni jedno dodatno pravo ili obavezu Stranama u odnosu na zaštitne mere.

Ponovni izvoz i ozbiljna nestašica

Član 20.

Ako postupanje u skladu sa odredbama čl. 6. i 8. Sporazuma dovede do:

a) ponovnog izvoza u treću zemlju u odnosu na koji u Strani izvoznici za neki proizvod postoje količinska izvozna ograničenja, izvozne carine ili mere jednakog dejstva; ili

b) ozbiljne nestašice ili preti da dovede do ozbiljne nestašice proizvoda koji je od suštinskog značaja za Stranu izvoznicu;

i tamo gde gore opisane situacije izazivaju ili mogu da izazovu velike poteškoće Strani izvoznici, ta Strana može preduzeti odgovarajuće mere pod uslovima i u skladu sa procedurom utvrđenom u članu 22. Sporazuma. Mere će biti nediskriminatorne i ukidaju se onda kada okolnosti više ne opravdavaju njihovo postojanje.

Državni monopoli

Član 21.

Strane će postepeno prilagođavati svaki državni monopol komercijalne prirode, kako do kraja šeste godine od dana stupanja na snagu ovog Sporazuma, više ne bi bilo diskriminacije u pogledu uslova nabavke i plasmana robe između državljana iz Strana u skladu sa STO pravilima.

Zajednički komitet će biti obavešten o merama usvojenim radi sprovođenja ovog cilja.

Procedura obaveštavanja i konsultacija za primenu mera

Član 22.

Pre pokretanja postupka za primenu bilo kojih mera navedenih u čl. 13, 20, 25 i 33 ovog Sporazuma, Strane će nastojati da reše sve međusobne razlike putem neposrednih konsultacija i o tome obaveštavati jedna drugu.

Strana koja razmatra da uvede mere o tome odmah obaveštava Zajednički komitet. Strana koja je u pitanju dostavlja Zajedničkom komitetu sve relevantne informacije i pruža mu neophodnu pomoć kako bi ispitala slučaj. Strane se bez odlaganja konsultuju u okviru Zajedničkog komiteta sa ciljem da pronađu zajednički prihvatljivo rešenje.

Ako u roku od 30 radnih dana od podnošenja predmeta Zajedničkom komitetu Strana ne okonča praksu protiv koje je uložen prigovor ili ne reši teškoće o kojim je obaveštena, druga Strana, u odsustvu odluke Zajedničkog komiteta po tom pitanju, može usvojiti mere koje smatra potrebnim da bi poboljšala situaciju.

O preduzetim merama odmah se obaveštava Zajednički komitet. Te mere će biti ograničene po obimu i vremenu trajanja, na ono što je najnužnije da bi se popravila nastala situacija, koja je dovela do uvođenja mera i neće biti nesrazmerna u odnosu na nanetu štetu prouzrokovanu spornom praksom ili teškoćama. Prioritet će biti dat merama kojima se najmanje remeti sprovođenje Sporazuma.

Preduzete mere biće predmet redovnih konsultacija u okviru Zajedničkog komiteta u cilju njihovog ublažavanja ili ukidanja, kada uslovi za njihovu primenu više ne budu opravdani.

Kada vanredne okolnosti zahtevaju hitno delovanje, uz nemogućnost prethodnog ispitivanja, zainteresovana Strana može odmah primeniti mere predostrožnosti, u slučajevima iz čl. 13, 20, 25. i 33. ovog Sporazuma, koje su neophodne da bi se popravila nastala situacija. Mere se bez odlaganja saopštavaju Zajedničkom komitetu i konsultacije između Strana će se obaviti u okviru Zajedničkog komiteta.

Pravila o poreklu i saradnja carinskih organa

Član 23.

Protokol II Sporazuma utvrđuje pravila o poreklu i načine administrativne saradnje.

Plaćanja

Član 24.

Strane se obavezuju da dozvole sva plaćanja i transfere na tekuće račune platnog bilansa između Srbije i Turske u slobodnoj konvertibilnoj valuti, saglasno odredbama člana VIII Statuta Međunarodnog monetarnog fonda.

Za plaćanja u konvertibilnim valutama u vezi sa komercijalnim transakcijama u okviru Sporazuma i za prenos takvih plaćanja na teritoriju Strane na kojoj je sedište poverioca, neće biti nikakvih ograničenja.

Strane će se uzdržavati od bilo kakvih deviznih ili administrativnih ograničenja za odobravanje, otplatu ili primanje kratkoročnih ili srednjoročnih kredita, osim onih koji su na snazi u Stranama, u vezi sa komercijalnim transakcijama u kojima učestvuju lice sa sedištem u jednoj od Strana.

Bez obzira na odredbe stava 3. ovog člana, sve mere u vezi sa tekućim plaćanjima koja se odnose na promet robe biće u skladu sa uslovima iz člana VIII Statuta Međunarodnog monetarnog fonda.

Pravila konkurencije u preduzetništvu i državna pomoć

Član 25.

Dole navedeno nije u saglasnosti sa valjanom primenom Sporazuma, ukoliko je od uticaja na trgovinu između Strana:

a) svi ugovori između preduzetnika, odluke udruženja preduzetnika ili zajedničko delovanje preduzetnika čiji je cilj ili efekat sprečavanje, ograničavanje ili ometanje konkurencije;

b) zloupotreba dominantnog položaja od strane jednog ili više preduzetnika na celoj teritoriji jedne od Strana ili na njenom većem delu;

v) bilo koja pomoć države koja uništava ili pretili da uništi konkurenciju favorizovanjem određenih poslovnih aktivnosti ili proizvodnju određenih vrsta robe.

Svaka Strana će obezbediti javnost u oblasti državne pomoći. Na zahtev jedne Strane ugovornice, druga Strana će pružiti informacije o određenim pojedinačnim slučajevima državne pomoći.

Ako bilo koja Strana smatra da je određena praksa nespojiva sa uslovima iz stava 1. ovog člana i:

a) da se ona nije na odgovarajući način rešila prema pravilima o sprovođenju koja su naznačena u stavu 4. ovog člana, ili

b) u odsustvu takvih pravila, i ako takve prakse izazivaju ili pretili da izazovu ozbiljne štete po interese druge Strane ili materijalne štete njenoj domaćoj industriji, uključujući i njenu uslužnu delatnost,

ona može preduzeti odgovarajuće mere posle obavljenih konsultacija u okviru Zajedničkog komiteta, ili posle trideset radnih dana po upućivanju na takve konsultacije.

U slučaju praksi, koje nisu u saglasnosti sa stavom 1 v) ovog člana, takve odgovarajuće mere, na koje se primenjuje STO/GATT 1994, mogu biti usvojene isključivo u skladu sa procedurama i pod uslovima određenim STO/GATT 1994 i drugim relevantnim instrumentima o kojima se pod njenim okriljem pregovaralo, a koje su primenjive među Stranama.

U slučaju da jedna Strana vodi istragu vezanu za konkurenciju u preduzetništvu protiv privrednog subjekta sa teritorije druge Strane i ukoliko zahteva saradnju u obezbeđivanju zvaničnih dokumenata potrebnih za tu istragu, Strana kojoj je takav zahtev upućen će učiniti sve da obezbedi iste posredstvom nadležnih vladinih institucija, u što kraćem roku.

Bez obzira na bilo koje odredbe koje su usvojene suprotno ovom članu, Strane razmeniće informacije uzimajući u obzir ograničenja koja nameću obaveze profesionalne i poslovne tajnosti.

Platno bilansne teškoće

Član 26.

Ukoliko je bilo koja od Strana u ozbiljnim platno bilansnim teškoćama ili joj takve teškoće prete, ta Strana može saglasno odgovarajućim odredbama STO/ GATT 1994 i čl. VIII i XIV Statuta Međunarodnog monetarnog fonda, uvesti mere ograničenja, koje će biti ograničenog trajanja i neće prelaziti ono što je neophodno za poboljšanje stanja platnog bilansa. Ta Strana će odmah obavestiti drugu Stranu o njihovom uvođenju i što je pre moguće dostaviti joj vremenski raspored njihovog ukidanja.

Zaštita intelektualne i industrijske svojine

Član 27.

Strane će obezbediti odgovarajuću i delotvornu zaštitu prava intelektualne i industrijske svojine u skladu sa Sporazumom o trgovinskim aspektima prava intelektualne svojine (TRIPs) i drugih međunarodnih sporazuma. Ovo uključuje delotvorna sredstva za sprovođenje takvih prava.

Strane će redovno ocenjivati primenu ovog člana. Ako se teškoće koje utiču na trgovinu pojave u vezi sa pravima intelektualne i industrijske svojine, bilo koja Strana može zahtevati hitne konsultacije kako bi se pronašlo obostrano prihvatljivo rešenje.

Javna nabavka

Član 28.

Strane smatraju liberalizaciju njihovih tržišta za javnu nabavku jednim od ciljeva Sporazuma. Strane nameravaju da omoguće postupak za dodelu javnih ugovora na osnovu nediskriminacije i reciprociteta.

Strane će postepeno razvijati svoje propise, uslove i praksu o javnim nabavkama sa ciljem da obezbede dobavljačima druge Strane pristup procedurama za dodelu ugovora na svojim tržištima javnih nabavki pod uslovima koji nisu manje povoljni od onih koji se dodeljuju kompanijama bilo koje zemlje ili teritorije.

Zajednički komitet će razmotriti razvoj događaja vezan za postizanje ciljeva ovog člana i može predložiti praktične modalitete za sprovođenje odredaba stava 2. ovog člana kako bi se obezbedio slobodan pristup, javnost i zajednička otvorenost njihovih tržišta javnih nabavki.

Tokom razmatranja koje se odnosi na stav 3. ovog člana, Zajednički komitet može da uzme u obzir, posebno u svetlu međunarodnog razvoja i propisa u ovoj oblasti, mogućnost proširenja obima i/ili stepena otvorenosti tržišta iz stava 1. ovog člana.

Strane će nastojati da pristupe relevantnim sporazumima o kojima se pregovara pod pokroviteljstvom GATT 1994 i Sporazuma iz Marakeša, kojim je osnovan STO.

Osnivanje Zajedničkog komiteta

Član 29.

Osniva se Zajednički komitet u kome su zastupljene obe Strane. Zajednički komitet će biti zadužen za primenu Sporazuma i obezbediće njegovo pravilno sprovođenje.

U cilju pravilnog sprovođenja Sporazuma, Strane razmenjuju informacije i na zahtev bilo koje od njih održavaće se konsultacije u okviru Zajedničkog komiteta. Zajednički komitet će stalno razmatrati mogućnost daljeg uklanjanja prepreka u trgovini između Strana.

Zajednički komitet može, u skladu sa odredbama stava 3. člana 30. ovog Sporazuma, donositi odluke u slučajevima predviđenim Sporazumom. U ostalim slučajevima Zajednički komitet može davati preporuke.

Rad Zajedničkog komiteta

Član 30.

Radi pravilnog sprovođenja Sporazuma, Zajednički komitet će se sastajati, na odgovarajućem nivou kad god to bude potrebno, ali najmanje jednom godišnje. Svaka Strana može da zatraži održavanje sastanka.

Zajednički komitet će postupati prema zajedničkom dogovoru.

Ukoliko predstavnik Strane u okviru Zajedničkog komiteta prihvati odluku sa rezervom ispunjenja unutrašnjih pravnih uslova, ta odluka će stupiti na snagu, ukoliko u njoj nije sadržan kasniji datum, na dan prijema pismenog obaveštenja o ispunjenju takvih uslova.

Zajednički komitet će doneti svoj poslovnik o radu, koji će, između ostalog, sadržati odredbe o sazivanju sastanaka i određivanju predsedavajućeg i njegovog mandata.

Zajednički komitet može da odluči o osnivanju pod-komiteta i radnih grupa za koje bude smatrao da su neophodni kao pomoć u ispunjavanju njegovih zadataka.

Izuzeca iz razloga bezbednosti

Član 31.

Ništa u Sporazumu ne sprečava Strane da preduzmu bilo kakve mere za koje smatraju da su neophodne zbog:

- a) sprečavanja objavljivanja informacija suprotno osnovnim interesima bezbednosti;
- b) zaštite osnovnih bezbednosnih interesa ili radi sprovođenja međunarodnih obaveza ili nacionalnih politika:
  - u vezi sa prometom oružja, municije i vojnog materijala i u vezi sa takvim prometom drugom robom, materijalima i uslugama direktno ili indirektno namenjenim snabdevanju vojske; ili
  - u vezi sa neširenjem biološkog i hemijskog oružja, nuklearnog oružja ili drugih eksplozivnih nuklearnih naprava; ili
  - u vreme rata ili drugih ozbiljnih međunarodnih sukoba, koje predstavljaju pretnju ratom.

Opšta izuzeca

Član 32.

Sporazum neće sprečavati zabrane ili ograničenja na uvoz, izvoz ili robu u tranzitu, kada je to opravdano na osnovu javnog morala, javne politike ili javne bezbednosti; zaštite zdravlja i

života ljudi, životinja ili biljaka i životne sredine; zaštite nacionalnih dobara koja imaju umetničku, istorijsku ili arheološku vrednost; zaštitu intelektualne i industrijske svojine, ili pravila u vezi sa prometom zlata ili srebra ili očuvanjem iscrpivih prirodnih resursa, ukoliko su takve mere delotvorne zajedno sa ograničenjima na domaću proizvodnju ili potrošnju. Takve zabrane ili ograničenja, međutim, neće predstavljati sredstvo za proizvoljnu diskriminaciju ili prikrivena ograničenja trgovine između Strana.

Izvršenje obaveza

Član 33.

Strane će preduzeti sve neophodne mere da bi se obezbedilo postizanje ciljeva i ispunjenje njihovih obaveza po osnovu Sporazuma.

Ukoliko bilo koja Strana smatra da druga Strana nije ispunila neku od obaveza iz Sporazuma, ta Strana može preduzeti odgovarajuće mere pod uslovima i u skladu sa procedurama predviđenim članom 22. Sporazuma.

Razvojna klauzula

Član 34.

Ako bilo koja Strana smatra da bi u interesu privreda Strana bilo korisno unaprediti odnose uspostavljene Sporazumom njihovim proširenjem na oblasti saradnje koje Sporazumom nisu obuhvaćene, uputiće drugoj Strani obrazloženi zahtev. Strane mogu dati nalog Zajedničkom komitetu da ispita takav zahtev i, tamo gde je to opravdano, da im da preporuke, naročito radi započinjanja pregovora.

Sporazumi koji su zaključeni u skladu sa postupkom iz stava 1. ovog člana ratifikovaće ili odobriti Strane u skladu sa nacionalnim zakonodavstvom.

Izmene i dopune

Član 35.

Izmene i dopune Sporazuma, kao i aneksi i protokoli, stupaju na snagu danom prijema poslednjeg pismenog obaveštenja diplomatskim putem, kojim Strane obaveštavaju jedna drugu da su ispunjeni svi nacionalni zakonski uslovi potrebni za stupanje ovog Sporazuma na snagu.

Protokoli i aneksi

Član 36.

Protokoli i aneksi Sporazuma čine njegov sastavni deo. Zajednički komitet može da odluči da izmeni i dopuni protokole i anekse u skladu sa nacionalnim zakonodavstvom Strana.

Važenje i otkazivanje

Član 37.

Sporazum se zaključuje na neograničen period vremena.

Svaka Strana može da otkáže Sporazum pismenim obaveštenjem drugoj Strani. Sporazum prestaje da važi prvog dana sedmog meseca od dana kada je druga Strana primila takvo obaveštenje.

Strane su se sporazumele, da u slučaju pristupanja jedne od Strana EU, Sporazum prestaje da važi jedan dan pre datuma pristupanja EU.

Stupanje na snagu

Član 38.

Strane će ratifikovati Sporazum u skladu sa svojim nacionalnim procedurama.

Sporazum stupa na snagu prvog dana drugog meseca posle dana prijema poslednjeg pismenog obaveštenja diplomatskim putem, kojim Strane obaveštavaju jedna drugu da su ispunjeni svi potrebni uslovi predviđeni njihovim nacionalnim zakonodavstvima za stupanje Sporazuma na snagu.

U potvrdu čega su dole potpisani, propisno ovlašćeni opunomoćenici, potpisali Sporazum.

Sačinjeno u Istambulu, dana 1. juna 2009. godine u dva originalna primerka, svaki na srpskom, turskom i engleskom jeziku, pri čemu sva tri teksta imaju jednaku važnost. U slučaju različitog tumačenja merodavan je tekst na engleskom jeziku.

Za Republiku Srbiju

**Mlađan Dinkić
Potpredsednik Vlade i
ministar ekonomije i
regionalnog razvoja**

Za Republiku Tursku

**Zafer Kaglajan
Državni ministar**

